

På väg

Fokusgruppsmöte 3

Sammanställning

2019-02-05

Sammanfattning

Inom Tjörns kommuns arbete med kommunal trafikstrategi genomförs dialog kring olika trafikteman, bland annat genom möten i fokusgrupper. Hittills har tre möten ägt rum. Till tredje fokusgruppsmötet samlades 38 personer för samtal och analysarbete i tre tematiska fokusgrupper; *Gång- och cykeltrafik*, *Kollektivtrafik och färjetrafik* samt *Biltrafik och parkering*. Arbetet skedde utifrån mötestemat *Trafiksäkerhet*.

Med hjälp av backcasting-metoden diskuterade respektive grupp kring en önskvärd framtida trafiksäkerhet och nödvändiga förändringssteg för att uppnå den, utifrån gruppens trafikslag.

Dokumentationen från gruppsamtalen visar en sammanhållen bild av orsak och verkan vad gäller trafiksäkerhet. Alla tre grupperna gör kopplingen mellan *hög andel biltrafik*, *höga hastigheter* och *bristande trafiksäkerhet*. Den önskvärda framtid som målas upp präglas av *säkra trafikmiljöer för alla gång- och cykeltrafikanter*, *säkra transportvägar för såväl personer som gods* samt *att gemensamt resande är förstahandsvalet för persontransporter*.

Trafikseparering är ett återkommande lösningstema, dels till skydd för oskyddade trafikanter, och dels för prioriterad framkomlighet för godstransporter respektive kollektivtrafik. Även *beteendeförändringar som kan leda till bättre trafiksäkerhet* berörs. *Ändrade resvanor*, med minskad personbilstrafik till förmån för ökat kollektivt resande, bedöms främja trafiksäkerhet. *Reglering av hastigheter för biltrafikanter* och *informations- och utbildningsinsatser för oskyddade trafikanter* lyfts också fram som beteenderelaterade åtgärder.

Grupperna tar vidare på olika sätt upp *betydelsen av ledarskap* (samordning och politiska beslut) från kommunens sida, *samverkan mellan olika berörda aktörer* samt *förtydligande av de processer* som omgärdar utvecklingen av fysisk infrastruktur respektive kollektivtrafikering.

Nästa fokusgruppsmöte, på tema **Trygghet och tillgänglighet**, är planerat till **tisdag 19 mars klockan 17.45–19.45 i Tjörns kommunhus**.

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning.....	4
Fokusgruppsmöte 3.....	4
Tema gång- och cykeltrafik	5
Tema kollektivtrafik och färja	6
Tema biltrafik och parkering	7
Tolkning av resultat	9
Fortsatt arbete och kommande möten.....	11

Inledning

En viktig del av Tjörns kommuns arbete med kommunal trafikstrategi är att involvera befolkning och verksamma i en bred dialogprocess. Syftet med dialogen är att möjliggöra kunskapsutbyte och medskapande i trafikfrågor, vilka har central betydelse för vardagsliv, välfärd, rekreation och näringsliv. Dialogen drivs kring olika trafikteman, bland annat genom möten i fokusgrupper.

Kommunen har rekryterat deltagare till fokusgrupperna genom annonsering på kommunens hemsida, i sociala medier och lokalpress, samt genom riktade inbjudningar till föreningar, företagare och politiker. Första fokusgruppsmötet genomfördes i Tjörns kommunhus torsdag 27 september 2018, och det andra mötet hölls måndag 26 november 2018. Särskilda sammanställningar från dessa möten finns på kommunens hemsida.

Fokusgruppsmöte 3

Tredje fokusgruppsmötet hölls i Tjörns kommunhus tisdag 5 februari 2019 klockan 17.45–19.45. Till mötet kom 38 deltagare. Deltagargruppen utgjordes av privatpersoner, företagare, politiker, förbundsrepresentanter och andra verksamma i kommunen. Procentuell fördelning mellan män och kvinnor var cirka 75/25. Åldersspann uppskattades till cirka 25–75 år, med tyngdpunkt i åldersgruppen över 50 år. De flesta kommundelar var representerade, med ett övervägande deltagande från Skärhamn. Utöver deltagarna medverkade sju tjänstepersoner från kommunens olika verksamheter, samt en trafikkonsult.

Mötet inleddes med kort återkoppling till och redogörelse för resultat från första och andra fokusgruppsmötena i projektet. Vidare presenterades och belystes kvällens samtalstema **trafiksäkerhet** genom tre anföranden ur olika synvinklar. Kommunens trafikonsult från Trivector traffic AB berättade om trafiksäkerhet utifrån nationella och regionala mål, samt utifrån *TRAST-modellen*, *Trafik för en attraktiv stad*, som tillämpas i projektet. Kommunpolisen gav perspektiv på trafiksäkerhet utifrån olycks- och brottsstatistik för STO-området, och den bild polisen har av trafikkultur och trafikbeteenden inom kommunen och dess närområde. Kommunens trafikingenjör berättade om kommunens arbete med trafiksäkerhetsfrågor, och vikten av samverkan med huvudmännen för vägnätet, som är trafikverket och kommunens många vägföreningar.

Inför grupparbetet gjordes en kort genomgång av arbetsmetoden *backcasting**, varpå deltagarna fick välja temagrupp för kvällen. Grupperna samlades vid tre bord med samtalsmoderator, sekreterare och arbetsmaterial i form av bland annat backcastingformulär med stödfrågor, text med nationella, regionala och kommunala mål för trafiksäkerhet, samt SWOT-analys från förra mötet. Resultat från gruppernas arbete redovisas i följande avsnitt.

* *Backcasting* är en arbetsmetod för att generera lösningar på problem som är komplexa och vars lösningar förutsätter systemförändringar. *Backcasting* syftar till att främja nytänkande och öppenhet för förändring, som alternativ till vanlig prognosbaserad planering, *forecasting*, vilken tenderar att låsa tanken till befintliga hinder, lösningar och invanda tankemönster. Metoden går i korta drag till så att problemlösaren

1. föreställer sig en önskvärd framtid och formulerar en vision,
2. ställer sig i framtiden (i tanken) och blickar tillbaka mot nutiden,
3. analyserar avståndet mellan vision och nuläge,
4. identifierar nödvändiga förändringssteg för att visionen ska uppnås.

Tema Gång- och cykeltrafik

I gruppen deltog 14 personer från bland annat Skärhamn, Höviksnäs, Rönnäng och Kärrslätt. I gruppen fanns representanter för föreningsliv, näringsliv och politik. Anteckningar fördes av gruppsekreterare.

1. Framtidsvision för Trafiksäkerheten

- *Säkert för alla gång- och cykeltrafikanter*
- *Gång- och cykelväg mellan alla större orter på Tjörn*
- *Skilda från trafiken moppebilar, A-traktor, Epa-traktor*

2. Nuläge för Trafiksäkerheten

- *Inte säkra vägar, halt (vid badplatser också), behöver åtgärdas*
- *Mörkt*
- *Inte synliga människor*
- *Farliga övergångar*
- *Behov av nya gång- och cykelvägar*

3. Hinder och förändringsbehov för Trafiksäkerheten

- *Bättre belysning hela vägen*
- *Regler för gång- och cykelvägtrafikanter.*
- *Bättre planering av vägar för familjer, vid skolor/förskolor*
- *Helhetstillsyn, och vem har ansvar för*
- *Underhåll året runt*
- *Samordning med beslutfattande politiker*

4. Åtgärder för Trafiksäkerheten

- *Lära sig hur man går och cyklar på vägar*
- *Asfaltera alla gång- och cykelvägar*
- *Referensgrupp/förening för utbyggnad av vägar*
- *Finansiering/budget behöver kollas upp*
- *Cykelbanor på Google Maps, digital cykelkarta*
- *Samhällsprojektering skulle komma först innan byggnation påbörjas*
- *En (1) ansvarig person från kommunen för gång- och cykelvägar*
- *Politiker med i fokusgrupp*

Tema Kollektivtrafik och färja

I gruppen deltog 11 personer från Dyrön, Klädesholmen, Skärhamn och Svanvik. I gruppen fanns representanter för kollektivtrafikföretag och politik. Anteckningar fördes av gruppsekreterare.

1. Framtidsvision för Trafiksäkerheten

- *Vi öppnar upp Tjörn mot Kungälv kommun vattenvägen, passagerarfärjor som är nya – säkerhet & wifi, minskar bilbelastningen på befintlig infrastruktur*
- *Fler kollektivtrafikkörfält, det skall vara fördel att åka kollektivt.*
- *Helt trygga hållplatser*
- *Minska trafiken på Tjörnbron, ny broförbindelse Orust – Stenungsund*
- *Optimerad linjedragning*
- *Sjuktransporter och skolbussar.*

Summering vision:

Gemensamt åkande ska vara förstandsvalet för persontransporter. Kollektivt resande skapar minskad biltrafik. Utökade vattenförbindelser mot fastlandet och en fördel att resa kollektivt både tids- och kostnadsmässigt skapar högre trafiksäkerhet. Det som kännetecknar kollektivtrafiken på Tjörn är säkra hållplatser och ett utbud som matchar behovet.

2. Nuläge för Trafiksäkerheten

3. Hinder och förändringsbehov för Trafiksäkerheten

4. Åtgärder för Trafiksäkerheten

Gruppen slog ihop punkter 2–4 i en gemensam diskussion då frågorna vävde i varandra. Framst fokus på punkter 3–4.

- *Hur ska en stor kollektivtrafik finansieras? Idag finns kostnadsmodeller som förhindrar utveckling.*
- *Fler men mindre enheter?*
- *Kommer biljettintäkterna att räcka?*
- *Viljan att samarbeta? Finns den? Resecentrum Stenungsund är ett dåligt är ett exempel.*
- *Konstigheten i beslutsprocessen?*
- *Kostnadsmodeller är ett hinder för utveckling*
- *Det är för billigt att köra bil!*
- *Anropsord trafik vid vissa tillfällen, dvs minska tomma bussar*
- *Ta med cykeln*
- *Bristen på personal, dvs busschaufförer. Här diskuterade även gruppen om eventuella självkörande bussar skulle lösa problemet, men enades om att det inte var i överskådlig tid och att vi i det inledande övergångsfasen åtminstone kommer kräva "bussvärdar" men då kanske en annan kompetens kommer att efterfrågas.*
- *Tilliten på eventuell teknikutveckling kan vara ett problem utifrån trafiksäkerhet, vågar jag ta bussen? (förarlösa bussar)*
- *Hur planerar vi våra bostadsområden, skapa busshållplatser vid nya bostadsområden.*

Tema Biltrafik och parkering

I gruppen deltog 10 personer från Mjörn, Klövedal, Skärhamn, Myggenäs och Kyrkesund. I gruppen fanns representanter för föreningsliv, polis och politik. Deltagare från flera olika vägföreningar. Anteckningar fördes av gruppsekreterare.

1. Framtidsvision för Trafiksäkerheten

- *En stressfri och säker väg till skola, arbete och aktivitet för alla barn och vuxna.*
- *Hur utvecklar vi alltihopa? – nya förbindelsen. Ett bra sätt är att 2035 – en linbana Skärhamn, Rönnäng, Koöarna och Marstrand. Persontrafik! Acceptabel kollektivtrafik ner mot Göteborg. Tjäna tid. Bli av med bilarna över bron. Vettig transport. Trafikmängd minskar över broarna. Utveckla linbanan – var börja var sluta? Som ska klara nuvarande och utvecklande av den tunga trafiken. Fast förbindelse, eller halvfast färjeförbindelse. Wallhamn – hamn och fartyg – kan de lösa en tungtrafikförbindelse? Ny fastlandsförbindelse – 2035. Fler stråk. Tung trafik och persontrafik.*
- *Överfart till Dyrön!*
- *Svanesundsförbindelse, bygg nu! Hålla rätt hastighet! Rätt satta hastigheter! Hinder för att få ner hastigheten.*
- *Rondell i Myggenäskorsningen.*
- *Pensionärer få åka kollektivt över bron.*
- *Tunnel. En ny fastlandsförbindelse. Södra änden av Tjörn. Intensifiera kollektivtrafiken genom detta. Parkering – lägga dem på flera ställen, inte koncentrera dem.*
- *Trafikseparering är det särklass viktigaste. Separera tung trafik från övrig trafik. Cykelvägar är livsfarliga på vissa platser. Hastigheten är viktig. Begränsa hastigheten. Bättre stöd av polisen och kommunen.*
- *Minska bilåkandet där det är trångt. Stimulera kollektivt åkande. Parkering med laddstationer. Hop on-hop off. Parkeringar som täcker behov. Fler parkeringar. Billigt och lätt sätt ta sig över Tjörnbron. Få färre bilar att köra på trånga platser.*

Summering:

- Ny fastlandsförbindelse – för tung trafik och persontrafik.
- Rätt hastighet och hålla rätt hastighet.
- Parkeringar – offentliga mötespunkter.
- Trafikseparering.
- Minskat bilåkande.

P-ruta

Revidering/utveckling av ett reglemente för utformning av detaljplaner utifrån trafiksäkerheten och utifrån PBL. Detaljplaner bygger inte för trafiksäkerhet idag! Parkeringsplatsbristen.

2. Nuläge för Trafiksäkerheten

- *En ny översiktsplan – politiska beslut kring fastlandsförbindelsen – leder till ökad trafiksäkerhet. Befolkningen ska öka med 5 000 individen och trafiken kommer att öka!*
- *Kollektivtrafiken måste fungera före bilen.*
- *Lagstiftar om hastighetsbegränsningar i bilarna på 70, 90 vägar. Bilar läser av skyltarna.*
- *Fysiska hinder fungerar i samhällena.*
- *Kommunen har självbestämmanderätten om hastighetsbegränsningar.*
- *Politiskt beslut, subventionerar alla att åka kollektivt. Byggt ut kollektivtrafiken.*

3. Hinder och förändringsbehov för Trafiksäkerheten

- *Det går långsamt att få igenom saker. Åstadkomma beslut om ny förbindelse. Mer propaganda för att köra rätt. Svårt att nå ut till viktiga målgrupper. Polisrapporterad statistik är bara den officiella datan. Efterfråga viltstatistik, sätta upp skyltar. Bilfabrikerna behöver vara delaktiga.*

4. Åtgärder för Trafiksäkerheten

- *Utöka och subventionera kollektivtrafiken – värd namnet. Kollektivtrafik i närområde. Kostnaden är en utmaning.*
- *Tid till och från arbetet är viktig. Det behövs en positiv upplevelse och frivillighet.*

Tolkning av resultat

Dokumentationen från fokusgruppsmötet visar en sammanhållen bild av orsak och verkan vad gäller trafiksäkerhet. Alla tre grupperna gör kopplingen mellan *hög andel biltrafik, höga hastigheter* och *bristande trafiksäkerhet*. Trafikseparering är ett återkommande tema, dels till skydd för oskyddade trafikanter, och dels för prioriterad framkomlighet för godstransporter respektive kollektivtrafik.

Även *beteendeförändringar som kan leda till bättre trafiksäkerhet* berörs. *Ändrade resvanor*, med minskad personbilstrafik till förmån för ökat kollektivt resande, bedöms främja trafiksäkerhet genom minskad trängsel på vägarna. *Reglering av hastigheter för biltrafikanter* och *informations- och utbildningsinsatser för oskyddade trafikanter* lyfts också fram som beteenderelaterade åtgärder.

Grupperna tar vidare på olika sätt upp *betydelsen av ledarskap* (samordning och politiska beslut) från kommunens sida, *samverkan mellan olika berörda aktörer* samt *förtydligande av de processer* som omgärdar utvecklingen av fysisk infrastruktur respektive kollektivtrafikering. Nedan görs mer ingående tolkning av respektive gruppsresultat.

Tema Gång- och cykeltrafik

Gruppen ser en önskvärd framtid med *säkra trafikmiljöer för alla gång- och cykeltrafikanter*. Dagens riskfaktorer för gång- och cykeltrafikanterna är blandtrafik på trånga vägar och gator, dålig sikt och belysning, eftersatt underhåll på befintligt gång- och cykelvägnät samt farliga vägövergångar.

Gruppens lösningar för att uppnå önskad trafiksäkerhet är *trafikseparering* på utbyggt, belyst och väl underhållet *gång- och cykelvägnät mellan tätorter/bebyggelseområden*, samt *efterlevnad av trafikregler*. Information i form av *skyltning och cykelkartor* bidra till ökad användning av gång- och cykelvägarna.

Lösningarna förutsätter *budgetering hos berörd vägaktör* för utbyggnad och underhåll, *tydlighet vad gäller olika aktörers ansvar* för gång- och cykelvägnätet, *kommunal samordning* av gång- och cykelfrågor, samt *informations- och utbildningsinsatser* kring trafikregler.

Tema Kollektivtrafik och färja

Gruppen ser en önskvärd framtid där *gemensamt resande är förstahandsvalet för persontransporter*. Ökad andel kollektivt resande på land och vatten leder till *minskad trängsel på vägarna* och därmed indirekt till *ökad trafiksäkerhet*.

Dagens utmaningar för ökat kollektivresande är finansiering av tillräckligt omfattande kollektivtrafik baserat på aktuellt resandeunderlag, kostnadsnivå jämfört med bil för resenären, samt brist på förarpersonal.

Gruppens lösningar för att uppnå attraktiv kollektivtrafik är att arbeta med *optimering av linjdragningar, säkra hållplatser, kombinationsresor, fordonsstorlekar, fordonskomfort, anropsstyrning, ny teknik med självkörande fordon* samt *separerade kollektivtrafikkörfält*.

Lösningarna förutsätter fungerande *kostnads- och finansieringsmodeller, samarbetsvilja, tillit till ny teknik* samt *strategisk lokalisering av nya bostäder*.

Tema Biltrafik och parkering

Gruppen ser en önskvärd framtid med *säkra transportvägar för såväl personer som gods*. Ökad andel kollektiva persontransporter leder till *minskad trängsel på fastlandsförbindelse och övrigt vägnät*, och därmed indirekt till *ökad trafiksäkerhet*.

Dagens riskfaktorer är blandtrafik, tilltagande vägträngsel och höga hastigheter. Utmaning för ökat kollektivresande är att hantera kostnader för att uppnå tillräcklig attraktivitet avseende restidskvot och komfort jämfört med bil, samt tröga förändringsprocesser i branschen.

Gruppens lösningar för att minska vägträngsel och främja trafiksäkerhet är *fler fastlandsförbindelser, trafikåtgärder på befintligt vägnät för bättre framkomlighet, trafikseparering samt begränsning av hastigheter*. Lösningar för att främja kollektivt resande är *ökad service, exempelvis i form av linbana och nya färjeförbindelser, fler pendelparkeringar, subventionerade kollektivtrafikkort och hop-on-hop-off-buss*.

Lösningarna förutsätter beslut om och budgetering för investeringar och utökad service, informations- och utbildningsinsatser kring säker körning samt att trafiksäkerhetsfrågor uppmärksammas i tidiga planeringsskeden.

Fortsatt arbete och kommande möten

Även vid kommande fokusgruppsmöten under våren kommer gruppsamtal att ske med hjälp av backcastingmetoden. Utöver gruppernas SWOT-analyser kommer underlagsmaterial finnas i form av utdrag ur nationella, regionala och kommunala mål inom temaämnet för respektive möte.

Nästa fokusgruppsmöte är planerat till tisdag 19 mars klockan 17.45–19.45 i Tjörns kommunhus. Då samlas alla de som är fortsatt intresserade av att medverka i etablerade fokusgrupper för att med hjälp av backcasting fördjupa samtalet kring ämnet Trygghet och tillgänglighet.

Efter det föreslås fokusgrupperna träffas vid ytterligare ett tillfälle, onsdag 8 maj för samtal kring temat Miljö och hälsa.

Under hösten 2019 hålls ett uppsamlande möte där resultaten från fokusgrupperna presenteras som helhet, tillsammans med en plan för hur det ska inkluderas i kommunens trafikstrategi.

På väg

 TJÖRNS
kommun